

רוצה ולא יכול!

הקאפיטלאך היו אומרים בקול גדול. ילדים שקולם נשמע למרחוק היו אף זוכים לומר פרק תהלים וכל ילדי החברה היו אומרים אחריהם פסוק אחר פסוק.

מדי כמה פרקים היו נעצרים לומר שם של חולה שבעבורו נתרמו חלק מהפרסים. כך המשיכו לצעק מעמקי לבם את הפסוקים המעוררים שדוד המלך היו שופך בהם את לבו. קולם הגבוה והצועק היה נשמע למרחוק. כל מי שעבר על יד בית הכנסת בשעה זו שמע היטב את הברע"ן המתחולל בחברה.

שבת אחת, נכנס שכן לעזרת נשים, ובקש: "ילדים יקרים, אני גר ממש סמוך לכאן. אבא שלי יהודי מבגר, כל הלילה לא חש בטוב, וכעת הלך לשכב. התהלים שהנכם אומרים חשוב מאד, אף אבקש אם תוכלו לומר בשקט בכדי שאבי יוכל לישן. הצעקות מפריעות לו. והחלון שלנו ממש צמוד לעזרת נשים, הנה תראו כאן ממש, תודה לכם".

אמר המשגיח לכלם: "אנו כעת 'אנוסים' מלומר תהלים בקול רם, אף שזוהי זכות גדולה, כעת נאמר תהלים בכונה גדולה אף בקול נמוך. כדי שלא נפריע את מנוחתו. כמו שלמדנו במעשה שיש מצבים שאנו כמו האנוסים רוצים לעשות מצות בפרהסיא בקול ובגלוי, אף נדרש מאתנו לנהג אחרת, בצנעא ובשקט".

"הבנת נכדי היקר? זוהי דוגמא אחת מתוך מצבים רבים שבהם יכולים אנו להיות אנוסים".

במעשה החדש שנתחיל השבוע, שנקרא גם "מעשה נסים", רבנו מספר על מלך שגזר שמד על היהודים. הגזרה היתה שאי אפשר להיות יהודים בארצו, וחלק עזבו את כל רכושם ויצאו לגלות, וחלקם נשארו והיו אנוסים. רבנו מפרט ומסביר מה זה בדיוק 'אנוס'? שבצנעא - היו נוהגים דת יהודית, ובפרהסיא - לא היו רשאים לנהג כמו יהודים.

לכל אחד יש מצבים ששם הוא אנוס, מקומות שהוא לא יכול, או קשה לו להיות כמו שהוא באמת רוצה. לפעמים מפחד על מעמדו או רכושו, ולפעמים מחמת שהוא נמצא בסביבה שלא כל כך מאמינה בדרך ובערכים שהוא מאמין, וכן יש הרבה מצבים בחיי האדם של קשי או חלי ח"ו שהוא אנוס בביתו, ואינו יכול להיות יהודי בוער לה'! יתברר כמו שהוא רוצה, ושם במקום כזה, הוא צריך לשמור לכל הפחות להיות יהודי בצנעא, שבלבו עדין ירצה ויכסף לקיים את הדבר שבקדשה שהוא רוצה, ומחו יהיה דבוק בהשם ורק מבחוץ "בפרהסיא" לא יעשה כלום.

"גם היום יכולים להיות מצבים שאנו אנוסים?" שואל חיים את סבו, "כן כן" נכדי היקר, אספר לך מה היה השבוע.

אפרים ונחמיה מפתה ח' תלו מודעות בבתי הכנסת: מהשבוע יתקיים 'חברת תהלים' בשבת בצעהרים בעזרת הנשים של בית הכנסת. על ידי המשגיח ר' דוד.

ילדים רבים החלו להגיע מדי שבת בשבתו. את

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ד' - ממלך שגזר שמד (1)

על פן יעץ בעצמו לילה ולהגיד למלך בלי ידיעתם. והלך והגיד למלך, שנתקשרו עליו כנ"ל. והלך המלך ונסה אם אמת הדבר, וראה שהוא אמת, והעמיד שומרים. באותו לילה שנפלו עליו תפסו אותם, ודן אותם כל אחד כפי משפטו.

ענה המלך ואמר להשר האנוס הנ"ל: איזה כבוד אתן לך בשביל זה שהצלתני ואת זרעי? אם אמר לעשות אותך שר, הרי אתה בלא זה שר; ואם לתן לך מעות, יש לך. אמר איזה כבוד אתה רוצה, ואעשה לך.

ענה האנוס ואמר: אבל תעשה לי מה שאמר? אמר המלך: הן. אמר: השבע לי בכתרה ומלכותך. ונשבע לו.

ענה ואמר (האנוס הנ"ל): עקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, להניח טלית ותפלין בפרהסיא, וחרה להמלך מאד, מחמת שבכל מדינתו אינם רשאים להיות יהודים, אבל לא היה לו בררה מחמת השבועה. בבקר הלך האנוס והניח טלית ותפלין בפרהסיא.

מעשה נסים

פעם אחת היה מלך וגזר על המדינה גרוש בגזרות שמד, שמי שירצה לשאר במדינה ימיר דתו, ואם לאו, יהיה נתגרש מהמדינה. והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות כדי לשאר באמונה שיהיו ישראלים, וקצת מהם חסו על רכושם ועשירותם ונשארו שם והיו אנוסים. בצנעא היו נוהגים דת יהודית ובפרהסיא לא היו רשאים (לנהוג כמו יהודים).

ומת המלך, ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהוג המדינה ביד רמה. וכבש כמה מדינות, והיה חכם גדול. ומחמת שהיה מחזיק בתקף ידו את השרי מלוכה, יעצו עליו ונתקשרו לפל עליו ולהכרית אותו ואת זרעו.

והיה בין השרים אחד מהאנוסים וישב עצמו: הלא מפני מה אני אנוס? מחמת שהייתי חס על הוני ורכושי. עכשו שיהיה המדינה בלא מלך, יהיה איש את רעהו חיים בלעו, כי אי אפשר שיהיה מדינה בלא מלך.

אחר־כֵּן מֵת הַמֶּלֶךְ וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ, וְהוּא
הִתְחִיל לְהִנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרִכּוּת, מִחֲמַת
שְׂרָאָה שֶׁרָצוּ לְהַכְרִית אֶת אָבִיו כִּנְ"ל, וְכַבֵּשׁ
מְדִינֹת רַבּוֹת, וְהָיָה חָכֵם גָּדוֹל מְאֹד, וְצוּה
לְקַבֵּץ וּלְקָרוֹת אֶת כָּל הַחוּזִי כּוֹכְבִּים
שֶׁיִּגִּידוּ מֵאֵיזָה דָּבָר יוֹכֵל לִהְיוֹת נֹכְרֵת זֶרְעוֹ,
כִּדִּי שִׁישְׁמֹר מְזָה, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁזֶרְעוֹ לֹא
יִכְרֹת, רַק שִׁישְׁמֹר מִשּׁוֹר וְשָׂה. וְכָתְבוּ זֹאת
בְּסֵפֶר הַזְּכוֹרֹנוֹת, וְצוּה לְבָנָיו שֶׁיִּנְהֲגוּ גַם־כֵּן
כְּמוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ רַכָּה וּמֵת.

וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ, וְהִתְחִיל לְנַהֵג בְּיַד רַמָּה
וּבְחֻזֶּק כְּמוֹ זִקְנּוֹ, וְכַבֵּשׁ מְדִינֹת רַבּוֹת וְנִפֹּל
עַל חֲכָמָה, וְצוּה לְהַכְרִיז שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּמְדִינָתוֹ
שּׁוֹר וְשָׂה, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֹכְרֵת זֶרְעוֹ. עַל כֵּן
אֵין לוֹ מוֹרָא מִשּׁוּם דָּבָר. וְנַהֵג מְדִינָתוֹ
בְּרַמָּה, וְנַעֲשֶׂה חָכֵם גָּדוֹל מְאֹד.

וְנִפֹּל עַל חֲכָמָה לְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא
מִלְחָמָה, כִּי יֵשׁ שְׂבָעָה חֻלְקֵי עוֹלָם,
שֶׁהָעוֹלָם נִתְחַלֵּק לְשְׂבָעָה חֻלְקִים, וְיֵשׁ
שְׂבַע כּוֹכְבֵי לֶכֶת, שֶׁכָּל כּוֹכֵב מֵאִיר בְּחֻלְק
מִחֻלְקֵי הָעוֹלָם, וְיֵשׁ שְׂבָעָה מִיָּנִי מִתְּכוֹת,
שֶׁכָּל אַחַת מִשְׂבַּע כּוֹכְבֵי לֶכֶת מֵאִיר בְּמִין
מִתְּכוֹת אֶחָד. וְהֵלֶךְ וְקִבֵּץ כָּל הַשְּׂבָעָה מִיָּנִי
מִתְּכוֹת,

וְצוּה לְהַבִּיא כָּל הַפֶּאֶטְרַעֲטִין שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים
שֶׁהֵם שֶׁל זָהָב שְׁתוּלִין בַּפִּלְטְרִין שֶׁלָּהֶם,
וְעָשֶׂה מְזָה אָדָם. רֹאשׁוֹ שֶׁל זָהָב וְגוּפוֹ שֶׁל
כֶּסֶף, וְכֵן שְׂאָר הָאֵיבָרִים מִמִּיָּנִי מִתְּכוֹת
הָאַחֲרִים, וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הָאָדָם כָּל הַשְּׂבַע
מִיָּנִי מִתְּכוֹת, וְהָעֶמִיד אוֹתוֹ עַל הַר גְּבוּהָ,
וְהָיוּ כָּל הַשְּׂבָעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת מֵאִירִין בְּאוֹתוֹ
הָאָדָם,

וְכִשְׁהָיָה אָדָם צָרִיף לְאֵיזָה עֲצָה אוֹ אֵיזָה
מִשָּׂא וּמִתֵּן אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לֹא, הָיָה עוֹמֵד
נֶגֶד אוֹתוֹ הָאֵיבָר שֶׁל הַמִּין מִתְּכוֹת הַשִּׁיף
לְחַלֵּק הָעוֹלָם שֶׁהוּא מִשָּׁם, וְהָיָה חוֹשֵׁב
בְּדַעְתּוֹ אִם לַעֲשׂוֹת אִם לֹא, וְכִשְׁהָיָה צָרִיף
לַעֲשׂוֹת, הָיָה מֵאִיר וּמִזְרִיחַ אוֹתוֹ הָאֵיבָר,
וְאִם לֹא, הָיָה נִחְשֵׁף הָאֵבָר. (כָּל זֶה עָשֶׂה
הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל) וְעַל־יָדֵי זֶה הָיָה כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם.
וְאַסֵּף מָמוֹן רַב. וְאוֹתוֹ הַדְּמוּת אָדָם לֹא הָיָה
מִסֵּגָל לְהַנְ"ל, רַק (בְּאֶפֶן וּבִתְנָאִי) שֶׁיְהִיָּה
הַמֶּלֶךְ מִשְׁפִּיל גָּאִים וּמַגְבִּיָּה שְׁפָלִים.

שאלות לחידודא

במח 38אך:

מעשה ד' ממלך שגזר שמד (1)

- ☐ שישמור עצמו משור ושה
- ו. שאלה זכות: איזה חכמה נפל על המלך?
- ☐ שלא ימצא במדינתו שור ושה
- ☐ לכבוש כל העולם ללא מלחמה
- ☐ שתי התשובות נכונות
- ז. מה היה למלך ע"י דמות האדם שהעמיד אותו על הר גבוה?
- ☐ היה כובש כל העולם
- ☐ אסף ממון רב
- ☐ שתי התשובות נכונות
- ח. מה היה התנאי שדמות האדם יהיה מסוגל למה שמסוגל?
- ☐ שיהיה המלך משפיל גאים
- ☐ שיהיה המלך מגביה שפלים
- ☐ שתי התשובות נכונות
- ט. האם למדת את המעשה השבוע?
- ☐ רציתי
- ☐ פעם
- ☐ פעמיים

- א. מה גזר המלך על המדינה?
- ☐ לגרש את כל היהודים
- ☐ להרוג את כל היהודים
- ☐ לגרש את מי שלא ימיר דתו
- ב. מה עשו היהודים במדינה?
- ☐ קצת מהם הפקירו כל רכושם ויצאו משם
- ☐ קצת מהם נשארו שם והיו אנוסים
- ☐ שתי התשובות נכונות
- ג. מי גילה לבן של המלך שנתקשרו נגדו להכרית זרעו?
- ☐ גוי שהוא אחד מהשרים
- ☐ יהודי אנוס
- ☐ יהודי אנוס שהיה אחד מהשרים
- ד. איזה כבוד נתן המלך לשר האנוס?
- ☐ עשה אותו שר
- ☐ נתן לו הרבה מעות
- ☐ שיהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא
- ה. ממה אמרו חזוי הכוכבים למלך שישמור שלא יכרת זרעו?
- ☐ שישמור עצמו מלהנהיג את המדינה ביד רמה
- ☐ שישמור עצמו מפרה וסוס

בעומק המעשה

במה מלכים היו במעשה שלפנינו? ומי מהם הנהיג את המדינה ברכות?

תשובות על המבחן של שבוע שעבר

היכן רואים במעשה זו שאפילו הגויים מכירים בגודל כח התפילה של ישראל? וגזר המלך שישראל יתפללו בעדו ובאיזה עוד מעשה רואים את זה גם? במעשה ה' בן מלך שהיה מאבנים טובות

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: דעם רבינ'ס ליכט 02-5-3333-72 * לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com